

Juni 2023 - UTKAST TIL PLAN FOR BARNEHAGE- OG SKOLEUTBYGGING I LØRENSKOG

Lørenskog
kommune

Innhold

1. Bakgrunn	3
1.1 Innledning	3
1.2 Utvalgets sammensetning og arbeid	3
1.3 Barnas arbeidsmiljø	4
2. Overordnede krav og retningslinjer	5
2.1 Befolkningsvekst og prognoser	5
2.2 Økonomiske rammer og konsekvenser	5
2.3 Strategiske føringer	6
2.4 Utforming av nye skole- og barnehageanlegg	7
3 Barnehagestruktur – prinsipper/strategier/behov	8
3.1 Behov for nye barnehager	8
3.2 Anbefalt utbyggingsstrategi og utbyggingstakt	9
3.3 Barnehagens utearealer	10
3.5 Barnehagestørrelser og organiseringsform	11
3.6 Dekningsgrad	11
3.7 Behov for forsterkede grupper/baser i barnehager	12
3.8 Familiebarnehager	12
3.9 Kommunen som barnehagemyndighet og barnehageeier	13
4 Skolestruktur – prinsipper/strategier/behov	14
4.1 Elevtallsvekst og kapasitetsbehov	14
4.2 Utbyggingsstrategi	15
4.3 Anbefalt utbyggingsrekkefølge	15
Behovet for skoleplasser øker jevnt i perioden. Ut ifra den økonomiske situasjonen er det nødvendig å finne kostnadseffektive løsninger. Som det fremgår av tabellen er det i 2028/2029 behov for både barneskole- og ungdomsskoleplasser i Åsenområdet.	17
4.4 Inntaksområder/fordeling av elever	17
4.5 Skolestørrelser	18
4.6 Tomtestørrelser og skolenes uteareal	19
4.7 Oppfyllingsgrad, reservekapasitet	20
4.8 Organisering og prinsipper for utvidelse, bygging eller rehabilitering av skoler	20
4.9 Baser for elever med særskilte behov	22

1. Bakgrunn

1.1 Innledning

Kommuneplanen anslår at det vil være ca. 63 700 innbyggere i Lørenskog i 2040. Denne prognosen er basert på at det ferdigstilles 11325 nye boliger i perioden, 2022 inkludert. Dette er kun estimater og vil kunne endre seg i perioden. Kommuneplanen viser til fem utviklingsområder hvor denne utbyggingen hovedsakelig vil pågå. Kommuneplanen viser også til at det nå er innført rekkefølgekrav og vilkår ved utbyggingsprosjekter i kommunen.

Ved kommunestyrets behandling av KS-sak 22/162 «Opprettelse av utvalg for revisjon av Plan for barnehage- og skoleutbygging i Lørenskog», ble det nedsatt et tverrpolitisk utvalg med mandat til å utrede og anbefale revidert plan for struktur og utbygging av skoler og barnehager i Lørenskog. Hvert parti oppnevnte en representant i utvalget. Administrasjonens bidrag i utvalgets arbeid ble forankret ved at rådmannen stilte med sekretær, samt tilgjengelig administrativ kompetanse.

Utvalget avgir med dette sitt forslag til plan for barnehage- og skoleutbygging i Lørenskog – revisjon 2023.

1.2 Utvalgets sammensetning og arbeid

Utvalget har hatt følgende sammensetning:

- Knut Berg (H) – Leder for utvalget
- Lisa Kara Frøyland (MDG)- Nestleder
- Thore Næss (Ap)
- Hans Petter Østreng (KrF)
- Bjørn Ivar Gran (Venstre)
- Bjørn Bakke (SV)
- Kari-Sofie Jenssen (R)
- Linn Elisabeth Lihagen (Frp)
- Siv Tove Engebråten (SP)
- Monica Dahlback (rådgiver ved oppvekst og utdanningskontoret) – utvalgets sekretær

For å belyse temaer av betydning for utvalgets arbeid har følgende deltatt på utvalgsmøter:

- Børge Tomter (direktør Oppvekst og utdanning)
- Camilla S. Mathiassen (skolesjef)
- Signy Fredriksen (barnehagesjef)
- Idar H. Simonsen (økonomisjef)
- Barbro Dahl Kapaasen (Rådgiver Økonomi)
- Erik Lunde (eiendomssjef)
- Nina Gifstad (fagsjef prosjekt)
- Anny Bråthen (rådgiver barnehage)
- Inger Tegelsrud Nordlund (rådgiver barnehage)

Utvalget hadde sitt første møte 16. Januar 2023, og har i løpet av perioden hatt 6 utvalgsmøter.

1.3 Barnas arbeidsmiljø

Barn er avhengig av både omsorg, trygghet og nærvær med rom til å fremme egne meninger, tanker og mestring. Samfunnet ønsker å legge til rette for utvikling av barns nysgjerrighet med hensyn til språk, tanke, sosiale, kreative og motoriske ferdigheter. En god oppvekst varer livet ut.

Elevenes skolemiljø omfattes av opplæringslova kapittel 9a. Alle elever i grunnskoler og videregående skoler har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring, jf. opplæringslova § 9a-2. Skolene skal planlegges, bygges, tilrettelegges og drives slik at det blir tatt hensyn til elevens trygghet, helse, trivsel og læring.

Opplæringslova § 9a-7 sier at det fysiske miljøet i skolen skal være i samsvar med de faglige normene som fagmyndighetene til enhver tid anbefaler. Dersom enkelte miljøforhold avviker fra disse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet likevel har tilfredsstillende innvirkning for elevens helse, trivsel og læring. Alle elever har rett til en arbeidsplass som er tilpasset deres behov. Skolen skal innredes slik at det blir tatt hensyn til de elevene ved skolen som har nedsatt funksjonsevne.

Barnehagebarna sitt miljø er nå ivaretatt i Kapittel 8 i Barnehageloven. Dette kapittelet er bygget på Kapittel 9A i opplæringsloven og tar for seg de samme reglene bare for barnehagene.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler har som overordnet mål å bidra til et bedre oppvekst- og læringsmiljø for barna i barnehagen og i skolen. Med barnas miljø menes det fysiske og psykososiale miljøet, både i innendørs arealer og på uteområder som ligger på barnehagens- og skolens eiendom. Kravene skal ikke bare beskytte barna mot risikoforhold, men også sikre barna et helsefremmende miljø. For å oppfylle kravene i regelverket, må teknisk, pedagogisk og planfaglig kompetanse samarbeide når barnehagen og skolen planlegges, drives og vedlikeholdes. Det er et krav om at barnehager og skoler er godkjent av kommunen i tråd med kravene i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Godkjenning av alle kommunale barnehager og skoler vil bli ferdigstilt i løpet av 2023.

2. Overordnede krav og retningslinjer

2.1 Befolkningsvekst og prognoser

Prognoser for barnehage- og skoleplassbehovet baseres på et felles prognosegrunnlag som ligger til grunn for alle kommunale sektorer.

Prognosene er oppdatert juni 2023, og er bearbeidede data fra Statistisk sentralbyrå (SSB) til og med fjerde kvartal 2023, korrigert for konkrete boligprosjekters forventede fremdrift i forhold til regulering og byggesak, særskilte flyttemønstre i kommunen etc.

Utvalget vil presisere at prognosene kan endre seg raskt ved endrede forutsetninger og er kun estimater ut ifra nåværende kunnskap. Disse er stadig i endring og vil måtte oppdateres jevnlig for å være presise. Tallene blir mer usikre jo lenger ut i tid man kommer. Utvalget ber om at denne usikkerheten tas med når tallene leses og behandles.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
0-1 år	1 149	1 179	1 253	1 300	1 332	1 344	1 349	1 350	1 355	1 360	1 368
2-5 år	2 284	2 395	2 496	2 607	2 678	2 714	2 765	2 795	2 823	2 840	2 857
6-15 år	5 530	5 630	5 831	6 008	6 144	6 298	6 466	6 647	6 798	6 926	7 048

Tabell 1: Folketall per 1. januar

Aldersgruppen mellom 0 og 6 år øker relativt mye. Dette vil utfordre kommunen innenfor blant annet barnehage. Veksten vil i slutten av planperioden forplante seg videre inn i gruppen skolebarn.

2.2 Økonomiske rammer og konsekvenser

I forbindelse med utvalgets arbeid ba kommunen Telemarksforskning å vurdere:

1. Hvordan vil fremtidige investeringer i barnehager og skoler påvirke kommunens gjeldsgrad/-nivå?
2. Hvordan vil det samlede inntektsnivået for kommunen utvikle seg gitt gjeldende befolkningsprognose?
3. Hvor store investeringer kan kommunen tåle innenfor barnehage- og skoleområdet i et 8 -10-års perspektiv dersom «økonomisk bærekraft» skal opprettholdes?

På grunn av betydelige investeringer, har kommunen bygd opp en stor gjeld som fører til at utgifter til renter og avdrag er høye. Det førte til at kommunen i økonomiplan 2023-2026 besluttet å begrense investeringer og flere prosjekter ble utsatt.

Utgiftene til renter og avdrag får direkte innslag i kommunens tilbud til innbyggerne ved at driftsutgiftene må legges på et nivå som gir rom for å betale for lånekostnadene. Lørenskog kommune er en kommune som sammenlignet med andre kommuner drives

effektivt. Det er derfor begrenset potensiale for effektivisering. Muligens er det sågar slik at en del tjenester er underfinansiert.

Telemarksforskning har sett på hvordan kommunens inntekter vil utvikle seg. Ut ifra befolkningsprognosene ser det ut til at kommunens inntekter vil øke fra ca. 4 mrd. kr i 2022 til ca 5,4 mrd. kr i 2032. Gjeldsgraden vil i løpet av 2023 ligge på 173%. Hvordan gjeldsgraden vil utvikle seg vil avhenge av investeringer kommunen gjør i perioden. Det er tydelig at kommunen må være nøysom med investeringer i årene som kommer for å ikke få en gjeldsgrad som ikke er bærekraftig.

Telemarksforskning har beregnet at kommunen for å ikke forverre den økonomiske situasjonen kan bruke ca. 140 mill. kr per år til barnehage- og skolebygg frem til 2034. Det betyr at alle utbygginger fremover må ta utgangspunkt i kostnadseffektive løsninger. Dette vil f.eks. medføre at man i større grad må bruke modul-løsninger.

De som ønsker å gå dypere inn i de økonomiske vurderingene kan finne disse i perspektivmeldingen KS sak 079/23.

2.3 Strategiske føringer

Det kan være utfordrende å skape forutsigbarhet når kommunen er i stor vekst. Med fortsatt høy befolkningsvekst, vil Lørenskog kommune ha løpende utfordringer knyttet til kapasitet. I en situasjon med knapphet på arealer og økonomiske ressurser, vil følgende strategiske føringer legges til grunn for å sikre kapasitet i samsvar med behovsvekst innen barnehage og skole;

Utnytte ledig kapasitet i eksisterende barnehage- og skoleanlegg

Øke oppfylingsgraden gjennom endring av inntaksområder for skolene er hensiktsmessig dersom et naboanlegg har ledig kapasitet. Justering av inntaksområder må imidlertid veies mot barnas tilgang til en skoleplass i nærmiljøet. Dette gjøres ut ifra lokal forskrift om nærskoleplassering som er under bearbeiding i løpet av 2023. I barnehagene vil utnyttelse av eksisterende kapasitet være viktig.

Optimalisere kapasitet i eksisterende barnehage- og skoleanlegg

Iverksettelse av tiltak for å løse mindre kapasitetsutfordringer innenfor dagens bygningsmasse bør vurderes. Ved hjelp av bygningsmessige justeringer, endringer i arealbruk og mindre grep i organiseringen, kan kapasitetsutnyttelsen i eksisterende anlegg optimaliseres.

Utvalget ber om at hvis administrasjonen vurderer å utnytte spesialrom i eksisterende barnehager eller skoleanlegg for å øke kapasiteten, må oppvekst- og utdanningsutvalget informeres om dette. Dette for å sikre informasjonsflyt og at oppvekst- og utdanningsutvalget skal kunne vurdere om det kan iverksettes andre tiltak.

Utvide eksisterende barnehage- og skoleanlegg

Utvendige arealer og eksisterende bygningsmasse setter ofte en begrensning på hvilke utvidelser som er mulige å gjennomføre. Hvilket handlingsrom eksisterende anlegg har for påbyggingsmuligheter, må hensyntas i vurdering og planlegging av nye løsninger for å dekke kapasitetsbehov.

Permanente behov skal dekkes ved permanente løsninger og bruk av midlertidige tiltak skal begrenses ved varige kapasitetsutfordringer. I situasjoner hvor det er nødvendig å dekke kapasitetsbehovet frem til permanent kapasitet er etablert eller ved midlertidige variasjoner i behovsveksten, skal midlertidige løsninger som bruk av paviljonger eller leie av lokaler vurderes.

Erstatte gamle anlegg med nye barnehage- og skoleanlegg

Det er nødvendig å etablere nye anlegg for å møte behovsveksten. Ved bygging av nye anlegg er det viktig å legge til rette for fleksibilitet i bygningsmassen, slik at arealer lett kan bygges om, bygge til eller omdisponeres. En stor utfordring ved planlegging av nye anlegg er arealknapphet. Mangel på egnede tomter gjør det vanskelig å oppfylle behovet for en sentral lokalisering og en tilstrekkelig størrelse på anlegget.

Gamle anlegg med tilstrekkelig arealer for en utvidelse, bør erstattes av nye og større anlegg ved utløp av forventet levetid. Ved rullering av periodiske vedlikeholdsplaner, må behovet for vedlikehold av eksisterende anlegg vurderes særskilt og ses i sammenheng med behovet for teknisk fornyelse og kapasitetsutvidelse.

Erverve tomter til fremtidige anlegg

Arealknapphet og lange krevende prosesser for å erverve tomter til nye anlegg, innebærer at fremtidig tomtebehov bør varsles så tidlig som mulig. Fremtidig tomtebehov må følges opp i strategiske planer for eiendomskjøp. Kjøp av tilstøtende tomtearealer ved eksisterende anlegg, er spesielt viktig for å kunne tilrettelegge for fremtidige økninger i kapasitet.

Ved rullering av kommuneplanens arealdel, bør behovet for nye skole- og barnehagetomter behandles særskilt, for å skape handlingsrom for fremtiden.

Legge føringer for nye utbyggingsprosjekter

Kommuneplanens arealdel gir nå muligheter til å stille rekkefølgekrav ved fremtidige utbygginger. Utvalget mener at kommunen må benytte oss av dette når nye prosjekter godkjennes slik at det stilles krav om at barnehage- og skolekapasitet sikres.

2.4 Utforming av nye skole- og barnehageanlegg

I de nærmeste årene vil økonomien være førende for hvordan barnehager og skoler bygges. De nye byggene skal være fullt ut forsvarlige når det gjelder barnehage- og skolemiljø, og skal videre oppfylle kravene til de ansattes arbeidsmiljø og gode

undervisningsmiljøer. Virkemidler for å holde kostnadene nede er å utnytte markedet bedre gjennom kontraktsstrategier og åpne for bruk av modulbygg.

Ut over dette er det fortsatt viktig å søke å finne bygg med lavt energibruk og lave vedlikeholdskostnader, som er arealeffektive. Areal effektive bygg vil føre til lavere kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold. Standardiserte romprogram vil være viktige hjelpemidler til å nå målene om arealeffektivitet. Barnehager, barneskoler og ungdomsskoler skal ha egne standardprogram som skal gjennomgås jevnlig.

Standardisering er et verktøy for å balansere krav om arealeffektivitet og nøktern kvalitet med gode fysiske forutsetninger for den pedagogiske virksomhet.

Standardisering handler om å definere rammer for et anlegg og hvilke funksjoner anlegget skal romme for å gi et godt tilbud til brukere, ansatte og nærmiljø.

Standardisering legger vekt på arealeffektivitet gjennom flerbruk, sambruk og god utnyttelse av arealene. Funksjonelle og kompakte bygg vil bidra til både lavere investeringskostnader og lavere kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV). Dette vil igjen bidrar til en bærekraftig ressursbruk.

Lørenskog kommune har utarbeidet standardprogram for barnehage og for barneskole. Gjennom utvikling av standardprogram skal ønsket bruk, utforming og arealstørrelser på alle funksjoner og rom defineres.

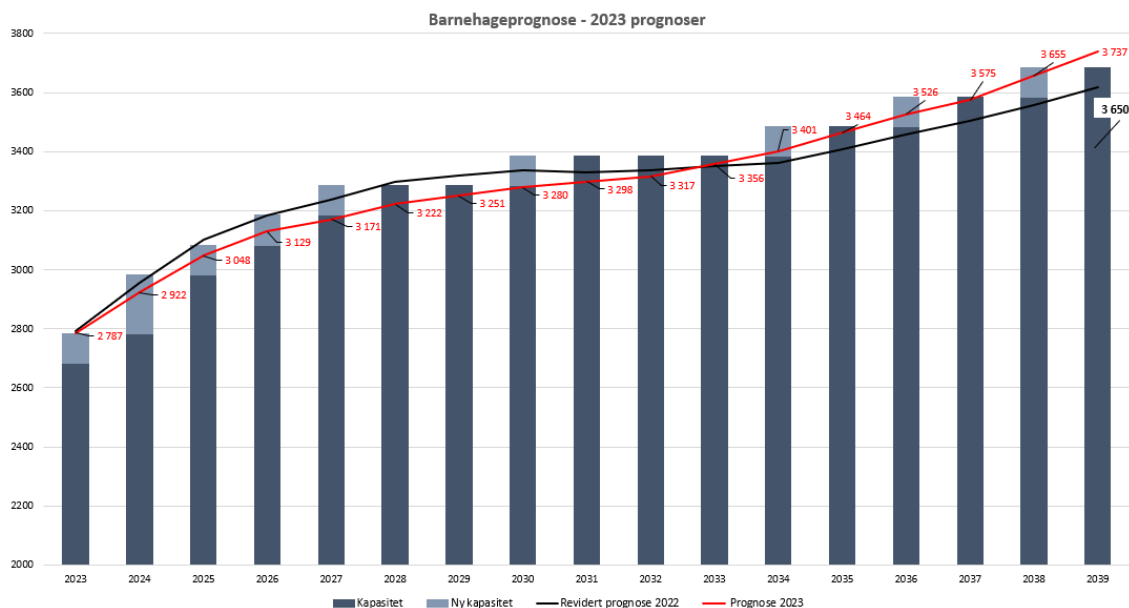
Utvalget ser at det i dagens situasjon er behov for bruk av kostnadseffektive løsninger som fremdeles gir fullverdige skole- og barnehagebygg, KS sak 079/23.

3 Barnehagestruktur – prinsipper/strategier/behov

3.1 Behov for nye barnehager

Barn som fyller ett år innen utgangen av november det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad lovfestet rett til å få plass i barnehage fra november. Barnet har rett til plass i barnehage i den kommunen der det er bosatt, og det er kommunen som har plikt til å innfri retten. Lørenskog kommune har frem til nå hatt tilstrekkelig med barnehageplasser til å innfri retten. Barnehagekapasiteten er fullt utnyttet i dag, og hvert år har også enkelte barn uten lovfestet rett, fått plass.

For å fastsette en mest mulig presis prognose, utarbeider kommunen egne prognoser. Barnehagebehovet er utledet fra denne prognosen. Figur 1 viser forventet utvikling i behov for barnehageplasser i forhold til kapasitet i perioden 2023-2039. I prognosen er det lagt til grunn en dekningsgrad på 93,5 %

Figur 1: Forventet utvikling i barnehagebehovet

Det er urolige tider og det er mye uforutsigbart i hva som skjer i samfunnet. Et samfunnsbilde med store usikkerheter gjenspeiles også i prognosene og gjør det vanskelig å analysere langsiktig. I prognose 2023 er prognosen trukket noe ned sammenlignet med den reviderte prognosen for 2022 hvor de høye innflyttingstallene i 2022 var reflektert. Prognose 2023 er redusert som følge av noe lavere boligprognoser. Det etableres en midlertidig barnehage på gamle Fjellhamar skole med rundt 100 barnehageplasser i 2023. Prognosene tilsier at det er behov for ytterligere økning av kapasiteten i 2024 med i underkant av 200 plasser og videre 100 barnehageplasser årlig i årene 2025-2027. Prognosene tilsier at det også i 2030, 2034, 2036 og 2038 er behov for rundt 100 nye barnehageplasser. Selv om det synes som at kapasiteten i 2023 vil være lav, viser innsøkingstallene at behovet er lavere enn det prognosen viser. Det fører til at man kan holde en av avdelingene på gamle Fjellhamar skole ledig.

3.2 Anbefalt utbyggingsstrategi og utbyggingstakt

Siden prognosene for innflytting kan variere ganske mye fra gang til gang vil det være knyttet en viss risiko til å planlegge riktig kapasitet. Det er uheldig både å bygge for mye for fort og å måtte avvise barnehagebarn fordi kommunen ikke har bygget nok. Anbefalingen må leses med det for øyet. Nedenfor vises hvordan utbyggingstakten nå ser ut for å sikre tilstrekkelig kapasitet fremover. Fra 2025 er områdene som er pekt ut tentative da det gjenstår arbeid for å finne ut hvilke tomter som er best egnet. Det jobbes også nå med en plan for rehabilitering av eksisterende bygg som vil bli ferdig i løpet av 2023.

Tabell 2: Utbygningstakt barnehagekapasitet

År	Lokalisering	Merknader/forbehold
2023	Gamle Fjellhamar skole	En avdeling tas ikke i bruk
2024	Skårerbyen + 3 nye avdelinger på Gamle Fjellhamar skole	Det er arealer til å utvide barnehagen ytterligere
2025	Kjennveien	Ikke ferdig utredet
2026	Løkenåsveien + ev kjeller på Fjellhamar gård	Ikke ferdig utredet
2027	Skårer gård	Ikke ferdig utredet
2028	Ny tomt	Må finnes ny tomt dersom vi ikke får til samarbeid med private
2030	Barnehage i boligblokk/Skårerødegården	
2034	Barnehage i Fjellhamarområdet	
2036	Barnehage i Fjellhamarområdet	
2038	Barnehage i Fjellhamarområdet	

For 2024 er det behov for i underkant av 200 nye barnehageplasser. Ved å ta i bruk den nye barnehagen i Skårerbyen i tillegg til nye avdelinger på Gamle Fjellhamar skole vil det være nok kapasitet. I 2023 viser det seg at innsøkingstallene til barnehagene er lavere enn det prognosen tilsa. Utvalget vil derfor be kommunedirektøren om å vurdere om dekningsgraden bør senkes fra dagens 93,5 %.

3.3 Barnehagens utearealer

Utvalget legger til grunn at barn skal sikres et tilstrekkelig lekeareal ute. Dersom det på grunn av manglende tomtetilgjengelighet for barnehager i sentralområdet og andre tett utbygde områder, blir vanskelig å få til tilstrekkelig størrelse på utearealet, skal kvaliteten på utearealet forbedres. I planlegging av nye barnehager der det er knapt med tomtearealer, kan det unntaksvis være hensiktsmessig å se på alternative uteområder som f.eks. tak på barnehagebygg eller tilstøtende uteareal, slik at arealene til sammen gir rom for variert lek og utfoldelse under trygge forhold. Det kan foretas en vurdering av aktuelle parker og friområder i nærmiljøet, og hvordan barnehagen kan benytte disse. Friområder er tilgjengelig for offentligheten og kan ikke inngjerdes. Barnas sikkerhet må derfor vies spesiell oppmerksomhet. Se KS sak 154/21.

Ut fra et kriminalitetsforebyggende hensyn er det viktig at utforming av uteområdet ikke innbyr til uønsket aktivitet/opphold på kveldstid. At uteområdene er oversiktlige og f.eks. har godt med innsyn fra gate (må avveies i forhold til støy) og/eller tilliggende boliger kan bidra til sosial kontroll og mindre uønsket aktivitet på kveldstid. Ved utforming av uteområdet har kommunen et samarbeid med politiet, med tanke på det kriminalitetsforebyggende perspektivet.

Krav til tilleggsområder som kan godkjennes som en del av barnehagens uteområde:

- Umiddelbar nærhet til park eller friluftsområde. Området må være tilgjengelig uten at en må krysse sterkt trafikkert vei, ved kryssing av vei må det være egnet for kryssing enten via overgang eller undergang.
- 80% av barnehagens uteområde bør være innenfor inngjerdet området. Tilleggsarealer kan som hovedregel utgjøre inntil 20 % av utearealbehovet, men det bør søkes begrenset. Friområder kan normalt ikke inngjerdes, det må derfor være tilstrekkelig ansatte for å kunne ivareta sikkerhet når det gjelder barnas alder og utvikling. Dette betyr at dette området kanskje ikke kan benyttes i hele åpningstiden, men kun i det tidsrom hvor flest ansatte er til stede.
- Egnethet må vurderes når det gjelder både i utforming og størrelse, og om det gir mulighet for variert lek og utfoldelse under trygge forhold.
- Området må være regulert til friareal, offentlig lekeplass, regulert til friområde eller park. Dette for å unngå at området blir omgjort eller brukt til noe annet. Det må være en vurdering i hver enkelt sak der kommunens planavdelinger må konsulteres vedrørende sannsynlighet for at dette kan bli regulert om til noe annet i fremtiden. I reguleringsplaner for nye barnehager må det fremgå av planbeskrivelsen at det forutsettes godkjenning av tilleggsområder slik at dette gjøres kjent for kommunestyret ved behandling av planen.»
- Uteområdene i enhver barnehage bør utformes slik at de inngår i nærmiljøet og inviterer til bruk utenom barnehagens åpningstid
- Utvikling av uteområder i barnehager må sees som et element i en stedsutvikling.

Utvalget ser at det kan være utfordrende å få tilstrekkelig tomtestørrelse i sentrumsområdet og andre tett utbygde områder og slutter seg til prinsipper for godkjenning av tilleggsarealer.

3.5 Barnehagestørrelser og organiseringsform

Alle kommunale barnehager i Lørenskog er organisert i avdelinger. Lokale erfaringer er at kommunale barnehager i Lørenskog har et stabilt pedagogisk personale og at vi klarer å beholde ansatte når vi får rekruttert de med pedagogisk utdanning. Vi har også mange ansatte som søker videreutdanning for å kunne være en del av det pedagogiske personalet. Kommunen har fått tilbakemeldinger fra ansatte, hvor det hevdes at noe av årsaken til stabiliteten er knyttet til at kommunale barnehager er organisert i avdelinger. Derfor er dette den foretrukne organisering også fremover.

På grunn av det store behovet for barnehager i Lørenskog og at det er knapphet på egnede tomter er det mest hensiktsmessig å bygge barnehager som har en størrelse som utnytter tomtene på best mulig måte.

3.6 Dekningsgrad

Retten til barnehageplass gjelder for barn som fyller ett år senest innen utgangen av november det året det søkes om barnehageplass, har søkt innen frist for hovedopptak og er bosatt i kommunen. Retten til barnehageplass er kun en minimumsforpliktelse for kommunen, og er ikke til hinder for at kommunen kan tilby barnehageplass til barn som ikke har rett til barnehageplass i henhold til § 16.

Alle godkjente barnehager i kommunen skal samarbeide om opptak av barn. Kommunen skal legge til rette for en samordnet opptaksprosess. Det skal legges vekt på brukernes ønsker og behov i opptaket.

Lørenskog kommune ligger i dag noe over minimumsforpliktelsen i barnehageloven. Det gjøres oppmerksom på at statlige føringer vil være styrende for dekningsgrad. Tall fra SSB tilser at i 2022 var det 91,9% av barna som hadde barnehageplass i Lørenskog.

Utvalget konstaterer at det ikke er ubenyttede barnehageplasser i Lørenskog. Kommunens plikt til å innfri rett til barnehageplass er likevel oppfylt. Utvalget ser det som viktig å prioritere kapasitetsutvidelser i forkant av befolkningsutviklingen for minimum å opprettholde dagens dekningsgrad.

3.7 Behov for forsterkede grupper/baser i barnehager

Lørenskog kommune har barn i barnehagealder med store og sammensatte funksjonsnedsettelse. Disse barna har behov for et tverrfaglig og særlig tilrettelagt barnehagetilbud, noe som innebærer spesialisert kompetanse som for eksempel støttepedagog, spesialpedagog, helsepersonell som f.eks. fysioterapeut, sykepleier eller tilsvarende. Videre er det behov for tilgang til mindre rom med spesialfunksjoner (sanserom, behandling, trening, stell etc.), direkte adkomst med bil til inngangen, større behov for lagring og oppbevaring av utstyr, spesialtilpassede toalett/stellerom, større garderober, tilrettelagt utemiljø samt noe økt behov for arealer til ansatte.

De siste årene har vist en økning i befolkningsveksten og andel barn med behov for tilrettelegging har økt. Berger barnehage åpnet august 2020, her er en avdeling tilrettelagt base/forsterket gruppe. Behovet anses videre å være en til to forsterkede grupper som kan tilrettelegges i ordinære avdelinger.

Utvalget er opptatt av at det følges med på om eksisterende kapasitet er tilstrekkelig.

3.8 Familiebarnehager

Ordringen har eksistert i Norge om lag 50 år, og er den eneste særskilte barnehagetyper som er regulert i barnehageloven. Det er i hovedsak barn under tre år som har plass i familiebarnehage. Intensjonen bak ordningen med familiebarnehager har vært å kunne tilby et pedagogisk alternativ til dagmammavirksomhet og å tilby et barnehagetilbud med få barn og med hjemlig preg. Regelverket åpner i dag for at kommunen i særlige tilfeller kan godkjenne ubebodde lokaler som en familiebarnehage.

Kommunens erfaring fra barnehageopptak er at svært få familier ønsker plass i familiebarnehage. De fleste barn i dag med plass i familiebarnehage står på venteliste for plass i ordinær barnehage.

Det står i barnehageloven § 19 sier at kommunen kan gi tilskudd til godkjente private barnehager. De private barnehagene skal likebehandles med de kommunale. Det er

ifølge forarbeidene opp til kommunens skjønn å avgjøre søknaden om tilskudd. Etter barnehageloven §10 skal utbyggingsmønster og driftsformer tilpasses lokale forhold og behov.

I dagens situasjon mener utvalget at kommunen ikke bør finansiere nye familiebarnehager.

3.9 Kommunen som barnehagemyndighet og barnehageeier

Det store innslaget av private aktører gjør at barnehagesektoren skiller seg fra de fleste andre offentlige tjenestetilbud. Det er en særordning i velferdssektoren at eier av kommunale barnehager også er myndighetsorgan for private barnehager. Private barnehageeiere forholder seg dermed til kommunen både som overordnet barnehagemyndighet og som sideordnet barnehageeier.

Fra 01.01.2021 ble det gjort endringer i Barnehageloven som påvirker kommunens oppgaver som barnehageeier og barnehagemyndighet. Det er vedtatt ny § 9 som stiller krav til internkontroll for barnehageeier. Dette betyr at kommunen som eier må ha rutiner for internkontroll, og at kommunen som myndighet må påse at de private barnehagene har egne rutiner. Ny § 11 stiller krav til likebehandling og uavhengighet fra kommunen sin side. Dette betyr at oppgavene som myndighet og eier må skilles, og at man må ha en organisering som gjør at de private barnehagene kan ha tillit til at kommunen likebehandler de private og kommunale barnehagene når myndighet utøves. Lørenskog kommune har fordelt oppgavene slik at det ikke er samme person som fatter avgjørelser som eier og myndighet.

I Lørenskog kommune er det 20 kommunale barnehager, 16 ikke-kommunale barnehager og 9 private familiebarnehager. Lørenskog kommune har også en kommunal åpen barnehage. Dette er et alternativt tilbud for foreldre eller andre som er hjemme med barnet. Lørenskog kommune har 1864 barn plass i kommunal barnehage og 896 barn plass i ikke kommunal barnehage, til sammen blir dette 2760 barnehageplasser pr 01.08.23.

Kommunen som barnehagemyndighet har en finansieringsplikt overfor ikke-kommunale barnehager. Det kommunale tilskuddet har til formål å dekke barnehagens samlede kostnader til ordinær drift. Med ordinære driftskostnader menes driftskostnader, administrasjonskostnader og kapitalkostnader.

Kommunen har ansvar for å oppfylle retten til barnehageplass for alle som er bosatt i kommunen. Mange barnehageeiere tar imidlertid opp barn i barnehage som ikke har rett til plass, i den grad de har kapasitet til dette. Barna som bor i en annen kommune, hadde fått plass i en ikke-kommunal barnehage. Dette fordi de private barnehagene har egne opptaksregler som kommunen ikke kan bestemme over. Barn som hadde søkt etter fristen har fått tilbud i både kommunale og ikke-kommunale barnehager der det var plass.

Kommunen er forpliktet til å finansiere disse plassene, men kan ikke pålegge private barnehageeiere til å prioritere barn som er omfattet av retten. Selv om Lørenskog kommune har et godt og nært samarbeid med de private aktørene i sektoren, er det viktig å være oppmerksom på svakheter ved gjeldende regelverk som vanskeliggjør kommunens plikt til å innfri barns rett til plass.

Administrasjonen har oppfordret private barnehager til å tilpasse sine opptakskriterier til kommunens, slik at de private barnehagene bidrar til å oppfylle barnas rett til plass. Flere har gjort tilpasninger opp mot kommunens opptakskriterier.

Utvalget er opptatt av å bevare mangfoldet i dagens barnehagetilbud og foreldres mulighet til å velge mellom ulike barnehager. Utvalget mener at kommunale og private barnehager i Lørenskog til sammen gir et godt tilbud til Lørenskogs befolkning. Kommunen skal være en aktiv barnehageeier.

Private aktører kan bringe mangfold og valgmuligheter inn i barnehagesektoren, og skape løsninger hvor barnehage kan inngå i et større tilbud i Lørenskogs befolkning. Kommunen inviterer private aktører som et supplement til kommunale barnehager. Vedtatt i kommunestyre 15.12.2021 sak 154/21.

Barnehage er første steg i barns utdanningsløp, og er et offentlig ansvar for å sikre et likeverdig, tilgjengelig og fleksibelt barnehagetilbud med høy kvalitet. All offentlig støtte til barnehager og foreldrebetaling skal komme barna i barnehagen til gode. Lørenskog kommune har som mål at det fremtidige behovet for barnehageplasser dekkes gjennom kommunalt eierskap og drift. Ideelle organisasjoner og andre ikke-kommersielle aktører inviteres inn i samarbeid. Vedtatt i Kommunestyre 15.12.2021 sak 154/21

4 Skolestruktur – prinsipper/strategier/behov

4.1 Elevtallsvekst og kapasitetsbehov

Oppdaterte prognoser for elevtallsveksten gir følgende behov for økt elevkapasitet i Lørenskog kommune frem mot 2040:

- 1764 barneskoleplasser (10 paralleller)
- 710 ungdomsskoleplasser (9 paralleller)

Økningen av elever i barneskolene vil også øke antall elever i SFO. Dette vil ivaretas ved at mange av rommene benyttes til både undervisning og SFO.

4.2 Utbyggingsstrategi

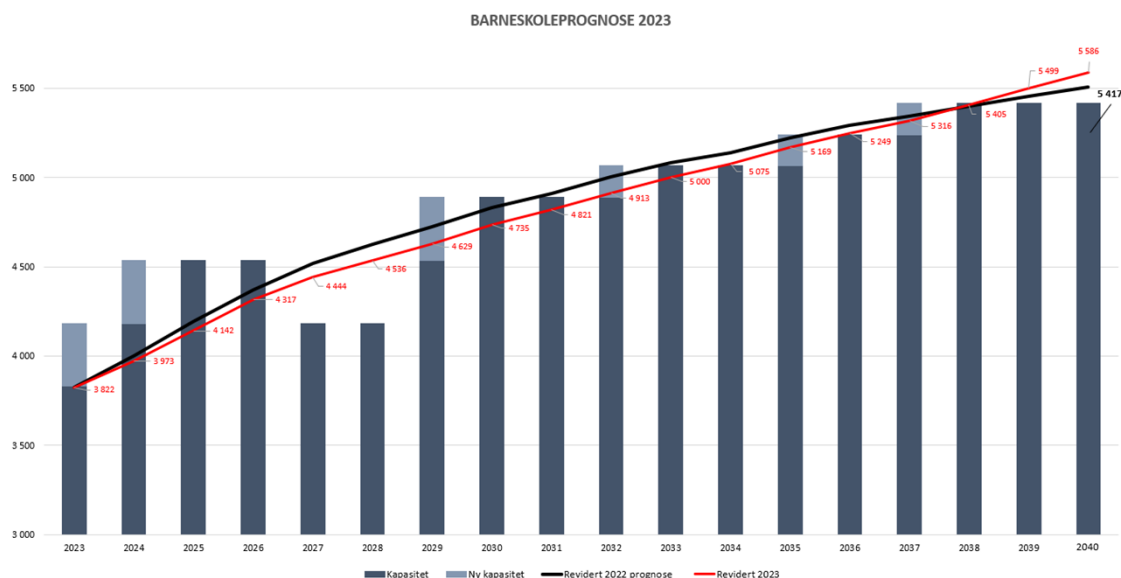
I forbindelse med kommunestyrets behandling av KS-sak 092/15 «KVU Framtidig skolebehov i sentralområdet Lørenskog – Grovsortering av konsept», ble det valgt utbyggingsstrategi for å dekke skolebehovet i Lørenskog. Strategien tok hensyn til flere faktorer som; forventet boligutbygging, elevkapasitet, dagens skoleanleggs bygningsmessige tilstand, tomtestørrelse og lokalisering.

Med bakgrunn i mangel på tomter, valgte kommunestyret en strategi der gamle skoler ble erstattet av nye og større skoler ved utløp av forventet levetid. Erstatning av skoler som løper ut på levetid, suppleres med utvidelser på øvrige skoler, og fases i tid slik at utvidelsene passer med elevprognosene. I det valgte alternativet åpnes det for barneskolestørrelse opp til seks paralleller (klasser per årstrinn) og ungdomsskolestørrelse opp til 8 paralleller.

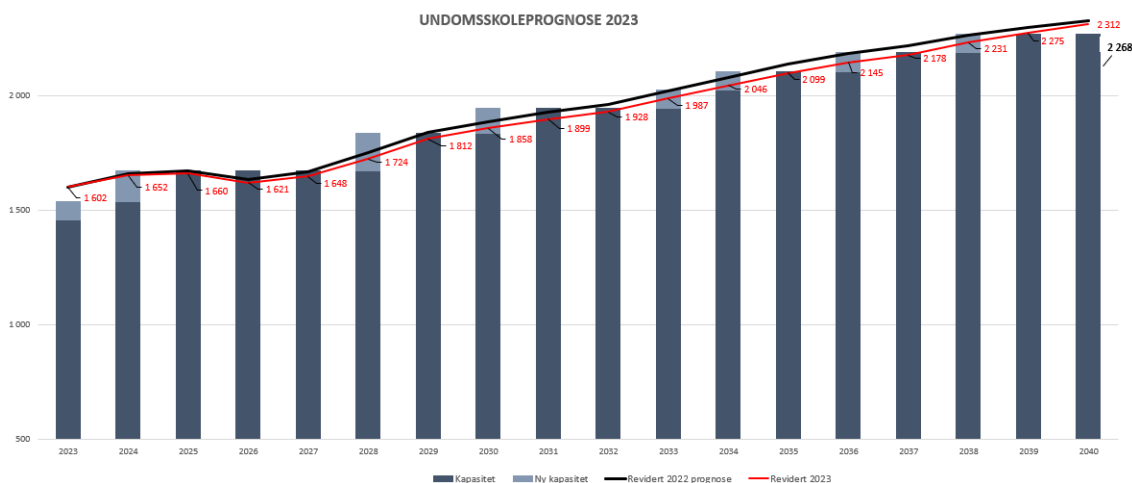
Etter en nylig gjennomgang av tomtesituasjonen, er det få tomter som er aktuelle for kommunen å erverve til en ny ungdomsskole i overskuelig fremtid. Når det kommer nye utbyggingsområder, er kommunen nå i posisjon til å stille rekkefølgekrav, og dette vil være et viktig bidra i å sikre tilstrekkelig skolekapasitet, og for å eventuelt dekke behovet for en ny ungdomsskole. Utvalget mener at kommunen skal være på utkikk etter tomter som kan være aktuelle for skoleformål.

4.3 Anbefalt utbyggingsrekkefølge

Tabellene nedenfor viser behovet for skoleplasser totalt i kommunen i årene frem mot 2040 (gitt 90 % oppfylling). Det er risiko for at den siste prognosen kan være noe lav.

Figur 2: Grafen viser behovet for barneskoleplasser i Lørenskog i årene frem mot 2040 (gitt 90 % oppfylling). Grafen er korrigert for 96 bosatte barn i Lørenskog kommune som ikke er elever i de kommunale barneskolene.

Figur 3: Grafen viser behovet for ungdomsskoleplasser i Lørenskog i årene frem mot 2040 (gitt 90 % oppfylling). Grafen er korrigert for 110 bosatte barn i Lørenskog kommune som ikke er elever i de kommunale ungdomsskolene.

På ungdomsskolene er det noe større muligheter til å utnytte en større oppfyllingsgrad enn 90 prosent, men det vil gå på bekostning av elevenes mulighet til å gå på den skolen som ligger nærmest.

Lørenskog kommune har de senere årene oppgradert skoleporteføljen med flere nye og nyrehabiliterte skoler (Fjellhamar, Kjenn, Løkenåsen, Hammer, Fjellsrud, Benterud, Solheim, Luhr og Kurland). Imidlertid er vedlikeholdsetterlepet stort ved de øvrige skolene (Finstad, Åsen og Rasta). Det må forventes kostnader i årene som kommer til oppgraderinger av de skolene som ennå ikke er vedtatt fornyet. Dette gjelder spesielt tiltak som går på ventilasjon, varme, sanitær, elektroteknikk, brannsikring og generell modernisering til dagens krav. I tillegg må skolebyggene tilpasses dagens og fremtidige krav i opplæringsloven, for å kunne gi tilrettelagt og tilpasset opplæring, og bidra til mer elevaktive arbeidsformer, i tråd med ny læreplan.

År	Lokalisering	Merknader
2026/2030/2033	Fjellsrud	Gradvis økning av ungdomsskolekapasitet, fra 4-8 paralleller
2028	Løkenåsen	Økt ungdomsskolekapasitet, fra 4 til 6 paralleller
2028	Åsen	Økt barneskolekapasitet, 2 til 4 paralleller
2032	Fjellhamarområdet	Økt barneskolekapasitet med 1 parallell
2034	Lørenskog sentrum	Økt ungdomsskolekapasitet, med 1 parallell
2035	Lørenskog sentrum	Økt barneskolekapasitet med 1 parallell
2036	Lørenskog sentrum	Økt ungdomsskolekapasitet, med 1 parallell
2037	Fjellhamar	Økt barneskolekapasitet med 1 parallell
2038	Lørenskog sentrum	Økt ungdomsskolekapasitet, med 1 parallell

Tabell 3: Anbefalt utbygningstakt

Behovet for skoleplasser øker jevnt i perioden. Ut ifra den økonomiske situasjonen er det nødvendig å finne kostnadseffektive løsninger. Som det fremgår av tabellen er det i 2028/2029 behov for både barneskole- og ungdomsskoleplasser i Åsenområdet.

Selv om det ut ifra de nye prognosene ser ut til at Åsen skole først må stå ferdig i 2029 ønsker et enstemmig utvalg at skolen skal være klar til skolestart 2028.

På Fjellsrud vil elevgrunnet føre til at skolen fra i dag og frem til 2031 vil gå fra å være en 4- parallellskole til en 8-parallellskole. Rektor mener at skolen kan håndtere elevtallsveksten frem til 2026 ved å gjøre om spesialrom til klasserom og benytte ledig kapasitet på spesialrom på nye Fjellhamar skole. Fra 2026 vil det måtte tas i bruk mer bygningsmasse for å håndtere veksten. Løsninger for dette må utredes nærmere, men utvalget peker på to ulike her:

1. Ta i bruk arealer på gamle Fjellhamar skole. Fordelen med dette er at en del av utvidelsen kan gjøres billig ved at en del av skolen er i god stand. Ulempen er at det er krevende å drive en skole med flere lokasjoner og at løsningen kan bli dyr dersom det fører til behov for å utbedre bygningsmassen på den gamle skolen dersom behovet overstiger arealene i nåværende paviljong.
2. Sette opp moduler i tilknytning til Fjellsrud skole. Ulempene er at kostnaden kan bli høyere på kort sikt og at det vil bli en periode med anleggsvirksomhet på skolen. Fordelen er at det sikres kapasitet innenfor dagens skole og dimensjoneringen kan gjøres slik at skolen kan avlaste Kjenn ungdomsskole.

4.4 Inntaksområder/fordeling av elever

Lørenskog kommune har ikke skolekretser, men det er definert «veiledende inntaksområder» for hver skole. Kommunen har vedtatt forskrift om fordeling av elevene i grunnskolene i Lørenskog kommune. Ifølge forskriften skal eleven gå på sin nærmiljøskole. Ved fastsetting av elevenes nærmiljøskole tas det utgangspunkt i kapasitet og geografiske forhold, men det tas også hensyn til andre relevante forhold som for eksempel om søsken er plassert på samme skole og om skoleveien er forsvarlig.

Opplæringsloven § 8-1 regulerer kommunens myndighet til å fordele elever etter nærskoleprinsippet. Elevene skal gå på den skolen som ligger nærmest, eller den skolen eleven sokner til. Kommunen gis anledning til å utarbeide forskrift om hvilken skole det enkelte område sokner til. I Lørenskog har kommunestyret vedtatt veiledende inntaksområder. Det er skolesjefen som er delegert myndighet til å fatte vedtak om hvilken skole som skal være den enkelte elevs nærskole.

Endringer i kommunens veiledende inntaksområder må følge de saksbehandlingsregler som er angitt i forvaltningsloven om forskrifter, og må vedtas av kommunestyret. Opplæringsloven åpner for at nabokommuner kan samarbeide om inntaksområder/skolekretser på tvers av kommunegrensene. Lørenskog har i dag

individuelle avtaler som gjelder noen få elever. Avtalene gjelder nabokommunene Lillestrøm, Oslo og Rælingen.

Det er anledning til å søke om plass på annen skole enn nærmiljøskolen, søknader blir behandlet ut fra retningslinjer for skolebytte. Å få plass ved en annen skole enn nærmiljøskolen er ingen rettighet, og skolen har ikke plikt til å innvilge en søknad. Det ble våren 2021 vedtatt nye retningslinjer for skolebytte. I de nye retningslinjene er det fremhevet at det skal gjøres en helhetsvurdering av elevens situasjon. Det kommer nå tydeligere frem at det ikke er kapasiteten som skal være det eneste som avgjør.

Utvalget ser at det kan være utfordrende å skape forutsigbarhet når kommunen er i så stor vekst som prognosene tilsier. For å skape bedre forutsigbarhet ved kommende inntak og fordeling av elever, justeres kommunens veiledende inntaksområder etter behandling i kommunestyret. Det bør også vurderes om det er grunnlag for samarbeid med de nærmeste kommunene om å løse eventuelle kapasitetsutfordringer i grenseområdene. Det er sendt ut nytt kart for veiledende inntaksområder til høring som har høringsfrist oktober 2023.

4.5 Skolestørrelser

I Lørenskog kommune er skoler i dag organisert i barneskoler og ungdomsskoler. Dette er det i utgangspunktet ønskelig å videreføre ved planlegging av nye skoler. Den store elevtilveksten og behovet for å bygge nye skoler, gir store økonomiske utfordringer for kommunen. Når nye skoler bygges, vil det i en overgangsfase stå ledig kapasitet til elevveksten samsvarende med kapasitetsutvidelsen. I en slik situasjon, kan det være aktuelt å utnytte ledige arealer i en barneskole til et ungdomsskoletilbud, og dermed etablere en midlertidig 1-10 skole.

Dagens skoler i Lørenskog består for en stor del av to til tre parallellers barneskoler og fire til seks parallellers ungdomsskoler. Rasta skole har utvidet kapasitet til fire paralleller på enkelte trinn i tråd med vedtak om behov for utvidet kapasitet på barnetrinnet i sentralområdet. KVVU-arbeidet konkluderte med at en optimal størrelse for fremtidens skoler synes å være 4 til 6-parallellers barneskoler og 6 til 8-parallellers ungdomsskoler. Et sentralt argument for dette var behovet for en tilstrekkelig størrelse på det enkelte fagmiljø for å være utviklende og robust.

I vedlegg 10 til KS-sak 07/17 «KVVU Framtidig skolebehov Lørenskog – anbefalt løsning», anbefales det at gamle skoler erstattes med maksimalt 6 paralleller på barnetrinnet og 8 paralleller på ungdomstrinnet.

Utvalget oppfatter at forskning og lokale erfaringer ikke tilsier at størrelsen på skolene i seg selv er avgjørende for en skoles kvalitet.

Utvalget foreslår primært en videreføring av rene barneskoler og rene ungdomsskoler, men er åpen for å se på alternative ordninger der dette viser seg hensiktsmessig.

Utvalget mener at skoler som hovedregel bør bygges som 4 parallellers barneskoler og 6 parallellers ungdomsskoler. Skoler kan økes til 6 paralleller og 8 paralleller når særskilte forhold tilsier det.

4.6 Tomtestørrelser og skolenes uteareal

Skolene i kommunen skal sikres et tilstrekkelig lekeareal for barna, slik at hvert barn får minimum 30 kvadratmeter per elev på barneskolen og 20 kvadratmeter per elev på ungdomsskolen for skoler med inntil 500 elever. For skoler som har flere enn 500 elever, anbefales samme kvadratmeterkrav inntil 500 elever, deretter 15 kvadratmeter per elev utover dette. Dersom det på grunn av manglende tomtetilgjengelighet for barneskoler i sentralområdet blir vanskelig å få til tilstrekkelig størrelse på utearealet, skal kvaliteten på utearealet forbedres, slik at det tilrettelegges for større aktivitet på mindre areal (egnede aktivitets- og lekeapparater etc.). Dog bør ikke utearealet reduseres til under 60 prosent av retningslinjene for skoler utenfor sentralområdet.

Det skal være førende for utformingen av utearealene på kommunens framtidige skoler, barnehager og lekeplasser at det, så langt det lar seg gjøre, unngås bruk av syntetiske materialer og i stedet fremmes naturlige materialer som underlag/dekke, jfr. enstemmig verbalvedtak om dette under kommunestyresak 134/19 - Økonomiplan 2020-2023 og årsbudsjett 2020 (11.12.2019).

I planlegging av nye skoler der det er knapt med tomtearealer, vil det være nødvendig å se uteareal i sammenheng med tilstøtende rom, slik at arealene til sammen gir rom for kreativitet, variert aktivitet og lek. Idrettshallen bør i slike tilfeller kunne tilrettelegges for elevenes bruk i langfriminutt. Ved rehabilitering og bygging av nye skoler, bør det planlegges for at takene kan brukes som uteareal. Arealenes utforming er vesentlig der det er knapt med uteareal, og det må tenkes kreativt rundt plassering av lekeapparater, ballarealer etc. på, i og utenfor skolebygget. Se for øvrig publikasjonen "Uteområder i skoler og barnehager, NMBU på oppdrag for Helsedirektoratet 17/2153».

Prinsipper for bygging og rehabilitering av skoler i Lørenskog ble vedtatt i formannskapet FS-062/16, og skal legges til grunn for fremtidig nybygging og rehabilitering av skolebygg i Lørenskog kommune. Følgende prinsipper ble vedtatt for uteområdet:

1. Skoleanleggets uteområde skal utformes slik at dette blir en lærings- og aktivitetsarena i tillegg til arealet inne.
2. Uteområdet skal utformes slik at det legges til rette for læringsaktiviteter og mest mulig av eksisterende natur skal tas vare på.
3. Utearealet skal være oversiktlig, men også avskjermede soner som gir muligheter for sosialisering i mindre grupper.
4. Uteområdene bør utformes slik at de inngår i nærmiljøet og inviterer til bruk utenom skoletid.

5. Det skal legges vekt på trafikksikkerhet i skoleområdet, både i forbindelse med parkering, vareleveranser og levering/henting av elever. Elevene skal stimuleres til å gå eller sykle til skolen. Det skal være god separering av trafikantgruppene.

Utvalget presiserer at utearealet må utformes slik at det inspirerer elevene til fysisk aktivitet, områder for samtaler, og at det bygges med elementer fra naturen. Utvikling av uteområder i barnehager og skoler må sees som et element i en stedsutvikling.

4.7 Oppfylingsgrad, reservekapasitet

Lørenskog kommune har en målsetting om å ha en skoleutbygging som ligger i forkant av elevtallsveksten, jf. «Skolestruktur- og skoleutbyggingsplan for 2014-2017», som ble vedtatt i kommunestyret i sak 062/13.

Ved planlegging av kapasitet må man ta hensyn til at det ikke vil være praktisk mulig å oppnå 100 % oppfylingsgrad fordi elevene fordeler seg ulikt på forskjellige skoler og klassetrinn. I Lørenskog vil det ikke være hensiktsmessig å innføre klasser sammensatt av flere årskull i samme klasse for å øke oppfylingsgraden. Det kan derimot være aktuelt å henvise elever til en nærskole som ligger utenfor skolens veiledende inntaksområde. Det vil være nødvendig å justere de veiledende inntaksområdene jevnlig i forbindelse med at kapasiteten økes i de ulike områdene av kommunen. De fleste kommuner velger å planlegge ut fra en oppfylingsgrad mellom 85 og 90 prosent for barneskolene. For Lørenskog er det vurdert som hensiktsmessig å legge til grunn en maksimal oppfylingsgrad på 90 % på hver enkelt skole. For ungdomsskolene vil det som følge av noe større mobilitet på elevene og færre årskull, være mulig med noe høyere oppfylingsgrad.

Ved skoleutbygging bør det også legges til rette for fleksibilitet i bygningsmassen slik at man ved svingninger i elevtall, skolereformer (for eksempel varmmat), forskriftsendringer og lignende, på enklest mulig måte kan bygge om, bygge til eller omdisponere skolearealene.

Utvalget mener at ved planlegging av kapasitet i forhold til elevtilvekst, bør en bestrebe seg på en maksimal oppfylingsgrad på 90 % på hver enkelt skole.

4.8 Organisering og prinsipper for utvidelse, bygging eller rehabilitering av skoler

Flere skoler må rehabiliteres, utvides eller fornyes i årene som kommer. Bygningsmessige tiltak på store deler av eksisterende skole gir utfordringer for skolens egen driftssituasjon. Utvalget mener derfor at drift av eksisterende skole i forbindelse med omfattende bygningsmessige tiltak i størst mulig grad bør unngås, dersom man ikke på en god måte kan isolere byggeaktiviteten til en konkret avsperrt del av skoleområdet (for eksempel i forbindelse med et tilbygg til eksisterende skole eller nybygg på annen del av skoletomten).

Ved omfattende byggetiltak, bør elevene relokaliseres for å sikre forsvarlig skolemiljø under byggeprosessen. Da det er store kostnader forbundet med etablering av midlertidig relokalisering, bør midlertidige løsninger planlegges slik at de kan utnyttes i flere påfølgende prosjekt, eller ved at ledig kapasitet i nyetablert skolekapasitet utnyttes til midlertidige behov.

Investerings- og rehabiliteringsplanen legger derfor til rette for i størst mulig grad å unngå byggeplass på en skole i drift og midlertidige løsninger i forbindelse med fremtidig utbygging av skoler, ved at ny skolekapasitet etableres i forkant slik at den kan utnyttes som midlertidig kapasitet for neste prosjekt i nærområdet. For skoler med egnede tomteforhold kan ny skole etableres før eksisterende skole rives.

Prinsipper for bygging og rehabilitering av skoler i Lørenskog ble vedtatt i formannskapet FS-062/16, og skal legges til grunn for fremtidig nybygging og rehabilitering av skolebygg i Lørenskog kommune.

Prinsipper for bygging og rehabilitering av skoler består av:

- Statlige føringer
- Kommunale føringer for grunnskolen
- Generelle mål for skolebygg
- Retningslinjer for utvikling av skolebygg

Nye skoleanlegg i Lørenskog må planlegges med sikte på fremtiden. Ny teknologi og nye læreplaner gjør at man kan være sikre på at forandringer kommer, og at forandringer vil skje stadig hurtigere. Det vil derfor være viktig å bygge skolebygg som lett kan tilpasses nye krav. Anlegget bør, uten større ombygging, kunne takle endrede skoleslag og tåle nye elevgrupper. Eventuelle enkle ombygginger bør kunne utføres på kort tid og uten store investeringer. I planleggingsfasen må man både vurdere påbyggingsmuligheter og muligheter for eventuell omdisponering til andre formål. Nye skoleanlegg i Lørenskog må planlegges ut fra mål om en bærekraftig utvikling. Det tilstrebes at byggene bygges som plussus. Det legges vekt på lavt energibruk og lave utviklingskostnader. Skolene skal være arealeffektive uten at dette går på bekostning av funksjonalitet.

Prinsipper for bygging og rehabilitering av skoler danner grunnlaget for bestilling av skoleanlegg ved rehabiliteringer og mindre ombygginger så vel som større byggeprosjekter. Ved nye byggeprosjekter anses innholdet som krav og ved mindre byggeprosjekter og rehabiliteringer vil dokumentet anses som retningsgivende. Skoleanlegget omfatter både bygningsmasse og uteområder som sammen skal bidra til å gi best mulige forhold for skole og undervisning. Kravspesifikasjonene tar utgangspunkt i politiske vedtak i Lørenskog kommune, og erfaringsbasert kunnskap om utvikling, bygging, drift og vedlikehold av kommunens eiendomsportefølje.

4.9 Baser for elever med særskilte behov

Barnekonvensjonen og opplæringsloven understreker at alle elever har rett til et forsvarlig og individuelt tilpasset skoletilbud i en inkluderende skole. I regjeringens Tett på- tidlig innsats og inkluderende felleskap i barnehage, skole og SFO (meldt. St. 6 2019-2020) vises det til at regjeringen har som fremtidig mål at alle barn og unge skal ha like muligheter til allsidig utvikling og læring, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger. Målet er å ha et utdanningssystem som bidrar til at alle kan oppleve mestring og verdien av kunnskap og felleskap. Meldingen peker på at god kvalitet på den spesialpedagogiske innsatsen og det å bygge opp gode fagmiljøer med riktig kompetanse vil sikre bedre utvikling hos barn og unge. Med et sterkere lag rundt barna og elevene, vil en få til gode og helhetlige tilbud for alle.

I Lørenskog kommune får de fleste elever med rett til spesialundervisning sitt skoletilbud gjennom hjelp og bistand i klassen. Spesialundervisningen til disse elevene gis også i mindre grupper utenfor klassen eller i noen tilfeller som enetimer når elevens behov tilsier det.

En liten prosentandel av elevene i Lørenskog kommune har behov for et mer skjermet spesialpedagogisk tilbud. I hovedsak er dette elever som krever tett oppfølging gjennom hele skoledagen inkludert i SFO-tiden. De siste årene har barn med omfattende funksjonshemninger økt. Flere av disse barna vil mest sannsynlig ha behov for et skjermet basetilbud ved skolestart.

Lørenskog har valgt å organisere elever med omfattende behov i mindre enheter/ baser. De er tilknyttet flere ordinære skoler som sørger for spesialkompetanse. På de desentraliserte basene har elever både tilknytning til ordinære klasser og sin egen base med en spesialpedagogisk tilrettelegging. Ved denne organiseringen etableres det spesialkompetanse på flere skoler. En kompetanse som skoler også mer generelt nyttiggjør seg.

Kommunen har etablert seks baser tilknyttet fem skoler (tre barneskoler og to ungdomsskoler). Basene gir også et SFO-tilbud før og etter skoletid.

Skoleåret 23/24 har vi følgende tall på antall elever ved baser og kapasiteten ved de forskjellige basene. Nøyaktig antall elever hver base har kapasitet til å ta imot vil variere ut ifra behovene elevene har. Derfor viser vi til et estimat på antallet når det kommer til kapasitet.

Skole	Elevtall	Kapasiteten til basen
Benterud	6	12-20
Rasta	8	6-8
Fjellhamar	14	15-16
Solheim	1	0
Løkenåsen	8 (pluss 4 på ressurscenteret)	18
Fjellsrud	7 (pluss 1 på Læringsmiljøcenteret)	8

Skole	Elevtall	Kapasiteten til basen
Søknader så langt for skolestartere 24/25	11	Alle de som søker plass og oppfyller kriteriene vil få plass.

Tabell 4: Oversikt over antall elever og kapasiteten ved de spesialbasene

Utvalget ser at det er gode grunner for at kommunen utreder hvordan tilbudet til elever med særskilte behov skal se ut fremover. I en slik utredning vil det være hensiktsmessig og også se på Læringsmiljøsentret sin plass og organisering. Utvalget er opptatt av at elevene har tilknytning til sitt nærmiljø samtidig som de får et tilbud i baser med robuste miljøer som er store nok til å ivareta nødvendig kompetanseutvikling.

Utvalget ser det som viktig at basene har fleksibilitet til å tåle nye elevgrupper. Herunder elever med omfattende fysiske funksjonshemminger som krever større fysisk areal, og elever med sykdommer som forverres. Basene bør også kunne brukes til fritidsarrangement for de aktuelle elevene på kveldstid. De bør også på kort tid eventuelt kunne omdisponeres til andre formål, ved enkle ombygginger og uten store investeringer.

**Lørenskog
kommune**

Lørenskog kommune

Hasselveien 6, Postboks 304, 1471 Lørenskog

Telefon: 67 93 40 00

postmottak@lorenskog.kommune.no

www.lorenskog.kommune.no